

Αντίγραφο υπέρχει 620 ΓΑ-3.9

ΑΡΧΗ Ο -
ΑΟΓΟΙ

Εγδοα 21/11/86

ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1986
ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟ 1987

Εισήγηση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας
κ. Κ. Σημίτη

Συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου Ανάπτυξης
και Προγραμματισμού της 25ης Νοεμβρίου 1986

A. ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ 1986

I. Γενική Θεώρηση

1. Οι οικονομικές εξελίξεις κατά τη διάρκεια του 1986 χαρακτηρίζονται από μία βαθμιαία προσαρμογή της οικονομίας για την επίτευξη των στόχων του σταθεροποιητικού προγράμματος του Οκτωβρίου του 1985. Κύριες επιδιώξεις του προγράμματος αυτού ήταν :

- (ι) η σταδιακή μείωση του πληθωρισμού
- (ιι) η σταδιακή μείωση του ελλείμματος του δημόσιου τομέα και
- (ιιι) η σταδιακή μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών.

Η ανάγκη αυτής της σταθεροποίησης έχει γίνει γενικά αποδεκτή, γιατί είναι φανερό ότι διαφορετικά δεν μπορεί να υπάρξει, ούτε υγιής και σταθερή οικονομική μεγέθυνση ούτε οικονομική ανάπτυξη.

Οι στόχοι για τον πρώτο χρόνο υλοποίησης του προγράμματος ήταν πράγματι φιλόδοξοι :

- πτώση του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) από Δεκέμβριο σε Δεκέμβριο κατά 9 ποσοστιαίες μονάδες
- δραστική μείωση του εξωτερικού ελλείμματος (από 3,3 δισ. δολάρια σε 1,7 δισ. δολάρια, δηλαδή σχεδόν στο μισό)
- μείωση των καθαρών δανειακών αναγκών του Δημόσιου Τομέα ως ποσοστού ΑΕΠ κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το 1985 (από 18% σε 14%).

2. Ένα χρόνο μετά, μπορούμε να πούμε ότι τα αποτελέσματα από την εφαρμογή του προγράμματος είναι ικανοποιητικά, αφού τόσο ο πληθωρισμός όσο και τα ελλείμματα έχουν ήδη μειωθεί σημαντικά. Η τελική διαμόρφωση των σχετικών μεγεθών θα είναι γύρω από τους στόχους που είχαμε θέσει με μικρές αποκλίσεις :

ο ΔΤΚ δεν θα υπερβεί σημαντικά το στόχο του 16%. (Χωρίς το προσωρινό πάγωμα των τιμών, που συνδέεται αποκλειστικά με την εφαρμογή του ΦΠΑ στη χώρα μας, η αύξηση των τιμών θα ήταν πράγματι μεγαλύτερη λόγω κερδοσκοπικών τάσεων. Αν δεν υπήρχε θέμα εφαρμογής του ΦΠΑ - που είναι θεσμική και διαρθρωτική αναγκαιότητα και δεν έχει άμεση σχέση με το σταθεροποιητικό πρόγραμμα - τότε η απόκλιση από το 16% θα ήταν ασήμαντη).

το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών θα είναι ελαφρά μεγαλύτερο από το στόχο του 1,7 δισ. δολάρια,

το έλλειμμα του δημόσιου τομέα θα συγκρατηθεί περισσότερο από 4 ποσοστιαίες μονάδες που ήταν ο στόχος.

Διάφοροι εξωγενείς παράγοντες, άλλοι ευνοϊκοί και άλλοι δυσμενείς επηρέασαν την εξέλιξη των πιο πάνω μεγεθών, όπως η μείωση των τιμών του πετρελαίου, η υποτίμηση του αμερικανικού νομίσματος, το ατύχημα στο Τσέρνομπιλ, τα γεγονότα της Λιβύης, η μείωση του τουρισμού Αμερικανικής προέλευσης κ.λ.π. Οι παράγοντες αυτοί δεν είναι δυνατόν να απομονωθούν προκειμένου να μελετηθούν οι επί μέρους επιπτώσεις τους επί της Ελληνικής Οικονομίας. Αυτό που έχει σημασία είναι ότι το σταθεροποιητικό πρόγραμμα πέτυχε σε μεγάλο βαθμό τους στόχους του.

3. Η επίτευξη των στόχων έγινε με το μικρότερο δυνατό κόστος από πλευράς παραγωγής και χωρίς αύξηση της ανεργίας : το ΑΕΠ σε σταθερές τιμές θα αυξηθεί το 1986 κατά 0,5% περίπου, ενώ από τα στοιχεία της ΕΣΥΕ συμπεραίνεται ελαφρά κάμψη του ποσοστού της ανεργίας στο σύνολο του εργατικού δυναμικού (7,8% το 1985, 7,6% το 1986).
4. Θα πρέπει να τονισθεί ότι η εφαρμογή ενός σταθεροποιητικού προγράμματος σε μία οικονομία όπως η Ελληνική που είναι αρκετά "ανοικτή" και ταυτόχρονα χαρακτηρίζεται από διαρθρωτικά

προβλήματα και στρεβλώσεις που σωρεύτηκαν στο πέρασμα πολλών δεκαετιών, δεν μπορεί να έχει πάντοτε άμεσα αποτελέσματα, αφού υπάρχει η εγγενής τάση για παρενέργειες που τείνουν να εξουδετερώσουν σε κάποιο βαθμό τις αναμενόμενες επιπτώσεις του προγράμματος. Για παράδειγμα, οι δομές του ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι κατά κοινή ομολογία αναχρονιστικές : δεν υπάρχει καθόλου κεφαλαιαγορά και όλες σχεδόν οι αποταμιεύσεις είναι σε ρευστή μορφή, πράγμα που διευκολύνει τη "κερδοσκοπική κατανάλωση", ιδιαίτερα σε περιόδους "καταστροφολογίας" και αδικαιολογήτων φημολογιών περί υποτίμησης όπως συνέβη στις αρχές του 1986. Αυτό δεν θα συνέβαινε, ή, τουλάχιστο, θα συνέβαινε σε μικρότερο βαθμό από ότι συνέβη, αν οι αποταμιεύσεις ήταν κατανεμημένες σε λιγότερο ρευστές αλλά συγχρόνως και πιο αποδοτικές μορφές τοποθέτησης. Δεν χρειάζεται να γίνει αναφορά, εξ άλλου στις παρενέργειες που δημιουργεί η παραοικονομία. Και δεν μπορεί κανείς να ισχυριστεί ότι η εξάλειψη των διαρθρωτικών αδυναμιών είναι ζήτημα απλών αποφάσεων και μέτρων.

5. Η βελτίωση στα μεγέθη της οικονομίας δεν είναι αποτέλεσμα τυχαίο. Οφείλεται στη σταθεροποιητική πολιτική, στην υποτίμηση του Οκτωβρίου, στην αυστηρή εισοδηματική πολιτική, στον περιορισμό των ελλειμμάτων του δημόσιου τομέα, στη συγκράτηση της πιστωτικής επέκτασης. Η πτώση των τιμών του πετρελαίου ή η πτώση της τιμής του δολλαρίου συνέβαλαν στην εξέλιξη αλλά δεν ήσαν ούτε οι αιτίες που την προκάλεσαν ούτε τα στοιχεία που την καθορίζουν. Χωρίς τη σημαντική προσπάθεια και συνεισφορά όλων το αποτέλεσμα δεν θα είχε πραγματοποιηθεί. Η θετική οικονομική εξέλιξη απαιτεί τόσο συγκεκριμένη πολιτική όσο και θυσίες. Δεν έρχεται ως μάννα από τον ουρανό.

II. Διαμόρφωση των Κύριων Μεγεθών κατά το 1986

6. Η Εγχώρια Ζήτηση εκτιμάται ότι θα συμβάλλει αρνητικά περίπου κατά 1 ποσοστιαία μονάδα στη διαμόρφωση του ΑΕΠ, ενώ η καθαρή ζήτηση από την αλλοδαπή θα συμβάλλει θετικά κατά 1,6 μονάδες (το 1985 η συμβολή των παραγόντων αυτών ήταν αντίθετη : εγχώρια +4,9, εξωτερική -2,8). Έτσι το ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα αυξηθεί το 1986 κατά 0,5%. Η μείωση της εγχώριας ζήτησης ήταν αποτέλεσμα μιάς περίπου στάσιμης καταναλωτικής δαπάνης και του περιορισμού των δημοσίων επενδύσεων ώστε να περιορισθούν τα ελλείμματα του δημόσιου τομέα. Αντίθετα, οι ιδιωτικές επενδύσεις αυξήθηκαν περίπου κατά 2-3%, κυρίως λόγω της κατασκευαστικής δραστηριότητας. Παρά την επιβράδυνση του ρυθμού ανόδου της οικονομικής δραστηριότητας, η ανεργία δεν παρουσίασε αύξηση, αλλά αντίθετα μικρή μείωση.

Η εισοδηματική πολιτική το 1986 ήταν πράγματι περιοριστική και επεδίωκε τη κάμψη της ιδιωτικής κατανάλωσης. Παρά το γεγονός ότι το διαθέσιμο ιδιωτικό εισόδημα μειώθηκε σε σταθερές τιμές το 1986 κατά 4-5%, η Εθνική Ιδιωτική Κατανάλωση παρέμεινε σχεδόν στα επίπεδα του 1985, (κάμψη 0,2%). Προφανώς οι ιδιώτες προτίμησαν να μειώσουν τις αποταμιεύσεις τους προκειμένου να διατηρήσουν το βιοτικό επίπεδο του προηγούμενου χρόνου. Σύμφωνα δε με τα στοιχεία που υπάρχουν η μέση ροπή για αποταμίευση το 1986 σε σχέση με το 1985 εκτιμάται ότι μειώθηκε κατά 3-4 περίπου ποσοστιαίες μονάδες.

7. Το Έλλειμμα του Γενικού Κρατικού Προϋπολογισμού αναμένεται να συγκρατηθεί στα 650 δισ. δραχμές, ποσό που αντιστοιχεί στο 11,8% του ΑΕΠ (13,1% το 1985). Η βελτίωση αυτή αντανakλά την ικανοποιητική εξέλιξη του τακτικού προϋπολογισμού. Ειδικότερα, τα έσοδα αναμένεται να αυξηθούν κατά 31% και οι δαπάνες κατά 22,5%. Οι εξελίξεις αυτές αποδεικνύουν την συνεπή εφαρμογή του σταθεροποιητικού προγράμματος.

8. Το Έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών εκτιμάται ότι το 1986 θα προσεγγίσει τα 1800 εκατ. δολάρια, (3275 εκατ. δολάρια το 1985) και θα αντιπροσωπεύει το 4,5% περίπου του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (10% το 1985). Οι ευνοϊκές αυτές εξελίξεις στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών προήλθαν από την ταυτόχρονη βελτίωση του Εμπορικού Ισοζυγίου και του Ισοζυγίου Αθήλων Συναλλαγών. Πιο συγκεκριμένα : η μείωση του Ελλείμματος του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών, η οποία θα φθάσει στο 45%, θα προέλθει κατά 23,4 ποσοστιαίες μονάδες, από τη μείωση του Ελλείμματος του Εμπορικού Ισοζυγίου, λόγω της μείωσης της τιμής των εισαγομένων καυσίμων και της σημαντικής επιβράδυνσης της αύξησης του Ελλείμματος του Εμπορικού Ισοζυγίου χωρίς καύσιμα. Η υπόλοιπη μείωση του Ελλείμματος του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών (21,6 ποσοστιαίες μονάδες) θα προέλθει από τη βελτίωση του Ισοζυγίου των Αθήλων Συναλλαγών.

Η εξέλιξη της κατανάλωσης μέσα στο 1986 δεν επέτρεψε την κάμψη των εισαγωγών στην έκταση που αναμενόταν στην αρχή του έτους. Διάφοροι παράγοντες όπως οι προσδοκίες του κοινού, η κατανομή του εισοδήματος, και το γενικότερο κλίμα που επικράτησε είχαν σαν αποτέλεσμα τη διατήρηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και την μείωση των αποθεμάτων και στη συνέχεια τη στροφή προς τις εισαγωγές. Με τα δεδομένα αυτά η κάμψη των εισαγωγών τελικά θα είναι μικρότερη από ότι είχε αρχικά προβλεφθεί.

9. Η καθοδική τάση του ρυθμού αύξησης του πληθωρισμού που σημειώθηκε όλο σχεδόν το οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου του 1986 ανακόπηκε τους μήνες Σεπτέμβριο και Οκτώβριο. Τάση που δεν δικαιολογείται, ούτε από την εξέλιξη των τιμών των εισαγομένων, ούτε από την εξέλιξη του κόστους εργασίας για την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου. Η αύξηση αυτή οφείλεται, προφανώς, στις κερδοσκοπικές τάσεις που παρατηρήθηκαν στην αγορά τον μήνα αυτό, λόγω της επικείμενης εφαρμογής του

ΦΠΑ. Έτσι η Κυβέρνηση, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι επιδράσεις από την εφαρμογή του ΦΠΑ στη χώρα μας από την 1.1.87 για να συνεχιστεί η ομαλή εκτέλεση του σταθεροποιητικού προγράμματος, έλαβε ορισμένα μέτρα. Συγκεκριμένα, με πράξη νομοθετικού περιεχομένου απαγόρευσε την αύξηση των τιμών των ειδών και υπηρεσιών, εκτός των οπωρολαχανικών και των αγαθών και υπηρεσιών που είναι υπό καθεστώς διατίμησης, για το χρονικό διάστημα από 4.11.86 μέχρι 31.1.87, μέτρα που αποβλέπουν στην προστασία του καταναλωτή και τη στήριξη του εισοδήματος των εργαζομένων από αδικαιολόγητες αυξήσεις τιμών και τη διασφάλιση της ομαλής πορείας της παραγωγής και διακίνησης των αγαθών.

Β. ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΤΟ 1987

10. Ο απώτερος σκοπός, η δημιουργία προϋποθέσεων σταθερής ανάπτυξης, απαιτεί, όπως εξάλλου είχε αναγγελθεί όταν αποφασίστηκε το πρόγραμμα του Οκτωβρίου 1985, περαιτέρω σταθεροποίηση της οικονομίας, περαιτέρω μείωση του πληθωρισμού και περαιτέρω μείωση του Ελλείμματος του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών. Πρέπει να δώσουμε μία σημαντική ώθηση στην πτωτική τάση αυτών των μεγεθών και κατά το 1987, γιατί, παρά τα ικανοποιητικά αποτελέσματα στη διάρκεια του 1986, τόσο ο πληθωρισμός όσο και τα ελλείμματα παραμένουν υψηλά σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες. Μία ανάκαμψη της οικονομίας σ' αυτό το στάδιο θα ήταν παροδική με κίνδυνο αναζωπύρωσης του πληθωρισμού και αύξησης των ελλειμμάτων. Επομένως, επιδίωξη της οικονομικής πολιτικής για το 1987 είναι η περαιτέρω σταθεροποίηση ώστε στα αμέσως επόμενα χρόνια να παγιωθούν τα επιτεύγματα και να υπάρξουν οι προϋποθέσεις για μη πληθωριστική σταθερή οικονομική άνοδο και ανάπτυξη.

Έχει επανειλημμένα τονισθεί, ότι η σταθεροποίηση δεν είναι αυτοσκοπός. Είναι μέσο, αναγκαίο στάδιο για να γίνει δυνατή η συνέχιση της ανάπτυξης, για να διευρύνουμε τα περιθώρια

κινήσεών μας, την ευελιξία μας, για να άρουμε τους περιοριστικούς εκείνους παράγοντες που σήμερα μας περιορίζουν ασφυκτικά. Για παράδειγμα μόνο η δραστική και μόνιμη μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών θα επιτρέψει να μη χρησιμοποιούμε τα δάνεια από το εξωτερικό σε εισαγωγές καταναλωτικών αγαθών αλλά σε εισαγωγές επενδυτικού υλικού.

Στα πλαίσια αυτής της προοπτικής, στόχος είναι να συγκρατηθεί η αύξηση του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή κατά τη διάρκεια του 1987 (δηλαδή από της 1ης Ιανουαρίου μέχρι της 31ης Δεκεμβρίου 1987) στο 10%. Ταυτόχρονα, στόχος είναι να περιοριστεί το Έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών στα 1,250 δισ. δολάρια ώστε να πλησιάσουμε το ύψος της αυτόνομης εισροής κεφαλαίων από το εξωτερικό (1 - 1,2 δισ. δολάρια). Ο στόχος αυτός είναι αναγκαίος για να μηδενιστεί σταδιακά ο καθαρός δημόσιος εξωτερικός δανεισμός και να σταθεροποιηθεί το εξωτερικό χρέος της χώρας στο σημερινό περίπου ύψος.

11. Για να πραγματοποιηθούν οι δύο πιο πάνω βασικοί στόχοι τα μέσα πολιτικής που εφαρμόστηκαν το 1986 θα εφαρμοσθούν και το 1987.

Πρώτο, θα εξακολουθήσει να εφαρμόζεται η εισοδηματική πολιτική όπως προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία για τη διετία 1986-1987. (Καταβολή ΑΤΑ ανά τετράμηνο με βάση την επιδιωκόμενη αύξηση των τιμών με ~~εφαίρεση~~ του εισαγόμενου πληθωρισμού. Στο πρώτο τετράμηνο του επόμενου έτους καταβάλλεται η τυχόν διαφορά μεταξύ προβλεφθέντος και πραγματοποιηθέντος πληθωρισμού κατά το έτος).

Δεύτερο, θα γίνει προσπάθεια να μειωθεί το έλλειμμα του δημόσιου τομέα σε ταμειακή βάση κατά 4 ακόμη ποσοστιαίες μονάδες και έτσι στο τέλος του 1987 να αντιστοιχεί στο 9-10% περίπου του ΑΕΠ (σημειώνεται ότι ήταν 18% στο τέλος του 1985). Τόσο ο Τακτικός Ποϋπολογισμός όσο και το ΠΔΕ διαμορφώνονται με βάση τον ενδιάμεσο αυτό στόχο. Επομένως, ο ισχυρισμός που εκφράστηκε

πρόσφατα από ορισμένες πλευρές ότι το ΠΔΕ είναι αποσταθεροποιητικό ή ότι εγκαταλείπεται η σταθεροποίηση της οικονομίας είναι εσφαλμένος, αφού για την επίτευξη του στόχου σημασία έχει το τελικό ύψος των καθαρών δανειακών αναγκών στο σύνολο του Δημόσιου Τομέα και όχι το έλλειμμα ενός μέρους, ενός υποτομέα.

Τρίτο, θα εφαρμοσθεί ανάλογη νομισματική και πιστωτική πολιτική όπως το 1986. Η συνολική πιστωτική επέκταση προς το σύνολο της εγχώριας οικονομίας θα περιοριστεί περίπου στο 11%.

Τέταρτο, θα συνεχισθεί η εφαρμογή του συνδυασμού εισοδηματικής - συναλλαγματικής πολιτικής με αποκλειστικό γνώμονα τη διαφύλαξη της ανταγωνιστικότητας που κερδίσαμε από τον Οκτώβρη του 1985 και μετά. Εδώ θα πρέπει να ξεκαθαρισθούν δύο σημεία γύρω από τα οποία, είτε σκόπιμα είτε από εσφαλμένη συλλογιστική, δημιουργούνται συγχύσεις. Το πρώτο σημείο είναι ότι η βελτίωση ή η απώλεια της ανταγωνιστικότητας δεν συμπεραίνεται από τη διαφορά του επιπέδου πληθωρισμού σε μία δεδομένη στιγμή μεταξύ της χώρας μας και των ανταγωνιστριών χωρών αλλά από την εξέλιξη του κόστους ή των τιμών γενικά σε μία ορισμένη χρονική περίοδο σε συνδυασμό με την εξέλιξη της ισοτιμίας της δραχμής κατά μέσο όρο σε σχέση με τα αντίστοιχα νομίσματα. Έτσι μπορεί να αυξήθηκαν οι τιμές περισσότερο στην Ελλάδα από ότι στις ανταγωνίστριες χώρες αλλά αν ληφθεί υπόψη η ελαφρά διολίσθηση, τότε θα διαπιστωθεί ότι η αύξηση του κόστους εργασίας ή των τιμών των προϊόντων εκφρασμένη σε συνάλλαγμα δεν ήταν μεγαλύτερη στην Ελλάδα· απεναντίας ήταν μικρότερη. Αυτό σημαίνει βελτίωση της ανταγωνιστικότητας. Το δεύτερο σημείο, που σχετίζεται με το πρώτο, είναι η απαίτηση για ισχυρότερη διολίσθηση της δραχμής ή ακόμα και υποτίμηση που διατυπώνεται από διάφορους κύκλους κάθε φορά που το δολλάριο υπατιμάται. Η συναλλαγματική μας πολιτική συνδέεται με τη λεγόμενη σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία.

Είναι αναπόφευκτο σε ένα κόσμο με κυμαινόμενες ισοτιμίες αλλού να βελτιώνεται και αλλού να μειώνεται η ανταγωνιστικότητα. Σημασία έχει να επιτυγχάνουμε βελτίωση κατά μέσο όρο. Γι' αυτό και κριτήριο είναι η σταθμισμένη συναλλαγματική ισοτιμία. Δεν μπορεί η Κυβέρνηση να επιδιώκει την προστασία της ανταγωνιστικότητας του κάθε εξαγωγέα σε σχέση με συγκεκριμένη αγορά. Τέλος δεν πρέπει να αγνοηθεί το γεγονός ότι μεσοπρόθεσμα η ανταγωνιστικότητα πρέπει να εξασφαλισθεί μέσω της αύξησης της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων και της βελτίωσης γενικότερα των συνθηκών προσφοράς προϊόντων.

12. Η επίτευξη των βασικών στόχων με τα παραπάνω μέσα πολιτικής που ανέφερα στηρίζεται βέβαια σε ορισμένες προβλέψεις για την εξέλιξη διαφόρων εξωγενών παραγόντων που σχετίζονται με το διεθνές περιβάλλον, όπως για παράδειγμα η τιμή του πετρελαίου, η ζήτηση που θα προέλθει από τις χώρες του ΟΟΣΑ, τις χώρες εξαγωγής πετρελαίου κ.λ.π. Οι προβλέψεις αυτές είναι ρεαλιστικές όσο αυτό μπορεί να γίνει με τα σημερινά δεδομένα και βασίζονται στις τελευταίες εκτιμήσεις των διεθνών οργανισμών για την εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας το 1987.
13. Με βάση τους στόχους, τα μέσα πολιτικής και τους εξωγενείς παράγοντες μπορούμε να κάνουμε προσεγγιστικές εκτιμήσεις, ως προς το πως θα τείνουν να διαμορφωθούν τα κύρια οικονομικά μεγέθη κατά το 1987 :

Το ΑΕΠ θα μειωθεί κατά μισή με μία περίπου ποσοστιαία μονάδα που θα προέλθει από το συνδυασμό μιάς κάμψης της συνολικής εγχώριας δαπάνης που θα αντισταθμισθεί όμως κατά ένα μέρος από τη βελτίωση του πραγματικού Ισοζυγίου των Εξωτερικών Συναλλαγών της χώρας. Η κάμψη της εγχώριας δαπάνης θα προέλθει κυρίως από τη μείωση της κατανάλωσης (ιδιωτικής και δημόσιας).

Η βελτίωση στο πραγματικό Ισοζύγιο Εξωτερικών Συναλλαγών θα προέλθει αποκλειστικά από την αύξηση των εξαγωγών (αύξηση

όγκου αγαθών και υπηρεσιών περίπου κατά 5,5%).

Συνέπεια αυτών των εκτιμήσεων θα είναι να διατηρηθεί η απασχόληση στα επίπεδα του 1986.

14. Οι στόχοι που αναφέρθηκαν είναι πολιτικοί στόχοι, διαγράφουν ποιά είναι η επιδίωξη, ποιά είναι η κατεύθυνση προς την οποία πρέπει να εργαστούμε. Οι στόχοι δεν είναι προβλέψεις για την έκβαση ενός πειράματος. Η οικονομία δεν είναι πειραματικό εργαστήριο όπου όλα τα στοιχεία, οι μεταβλητές ελέγχονται. Η οικονομία είναι πολύπλοκος μηχανισμός όπου πέρα από τα οικονομικά μέσα πολιτικοί, οικονομικοί και ψυχολογικοί παράγοντες παίζουν σημαντικό ρόλο. Επομένως αποκλίσεις από προβλεπόμενες ή επιθυμητές εξελίξεις είναι φυσιολογικές και αναπόφευκτες. Αναφέρω ενδεικτικά ότι οργανισμοί όπως ο ΟΟΣΑ και το ΔΤΝ δεν προέβλεψαν ορθά για το 1986 την εξέλιξη του παγκόσμιου εμπορίου. Υπερεκτίμησαν τις συνέπειες της πτώσης των τιμών του πετρελαίου. Εκείνο λοιπόν που είναι σημαντικό για να κρίνουμε μία πολιτική είναι αν οι διάφοροι στόχοι είναι συνεπείς μεταξύ τους, αν η προσφερόμενη επιλογή μέσω πολιτικής εγγυάται αποτελεσματικότητα, αν διαγράφεται μία συνολική πολιτική που εξυπηρετεί την κάτω από τις σημερινές συνθήκες επιβεβλημένη σταθεροποίηση της οικονομίας μας.
15. Όπως ήδη αναφέρθηκε η σταθεροποίηση της οικονομίας δεν είναι αυτοσκοπός αλλά αναγκαίο μεταβατικό στάδιο για μη πληθωριστική, σταθερή οικονομική πρόοδο που μπορεί να αντέχει αλλά και να προσαρμόζεται στις διεθνείς μεταβαλλόμενες συνθήκες. Τώρα που η σταθεροποίηση έχει πάρει το δρόμο της, ο πληθωρισμός και τα ελλείμματα τη καθοδική τους πορεία, πρέπει να εντείνουμε τις προσπάθειές μας για βελτίωση της αναπτυξιακής υποδομής ώστε μεσοπρόθεσμα να επιτύχουμε την αναδιάρθρωση της παραγωγικής δομής, την αύξηση της παραγωγικότητας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων μας από τη πλευρά της προσφοράς.

Η βελτίωση της αναπτυξιακής υποδομής προϋποθέτει ενέργειες γύρω από δύο κεντρικούς άξονες : πρώτο, την αναστροφή της μακρόχρονης πτωτικής πορείας των παραγωγικών επενδύσεων και την κατεύθυνση τους προς κλάδους με δυναμικό χαρακτήρα ώστε οι αντίστοιχες επιχειρήσεις να μπορούν να αντέξουν στις σημερινές συνθήκες διεθνούς ανταγωνισμού· δεύτερο, ριζικό εκσυγχρονισμό και σημαντικές βελτιώσεις στις δομές της οικονομίας, δηλαδή διαρθρωτικές αλλαγές σε υποτομείς και μέτωπα, όπως η αναδιάρθρωση του φορολογικού συστήματος, ο εκσυγχρονισμός του χρηματοπιστωτικού συστήματος, η βελτίωση της διάρθρωσης εξαγωγών, η διεύρυνση των δυνατοτήτων προσέλκυσης κεφαλαίων από το εξωτερικό. Η βελτίωση του λειτουργικού πλαισίου στα μέτωπα αυτά επηρεάζει θετικά την αποδοτικότητα και ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και αυξάνει το παραγωγικό δυναμικό της χώρας. Η κυβέρνηση έχει προχωρήσει ήδη σε σειρά από διαρθρωτικές αλλαγές και πραγματοποιεί άλλες προς την κατεύθυνση βελτίωσης της αναπτυξιακής υποδομής. Αναφέρω ενδεικτικά την εκκαθάριση του θέματος των προβληματικών επιχειρήσεων, την συστηματική διερεύνηση των προβλημάτων των δημοσίων επιχειρήσεων με στόχο τη βαθμιαία βελτίωση της αποδοτικότητάς τους, τη μελέτη βελτίωσης του τραπεζικού συστήματος, την εισαγωγή θεσμών όπως η χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) και η χρονομεριστική μίσθωση (time-sharing), την καθιέρωση των προγραμματικών συμφωνιών και αναπτυξιακών συμβάσεων.

16. Η εφαρμογή της οικονομικής πολιτικής όπως διαγράφεται στις προηγούμενες παραγράφους θα μας επιτρέψει να εξασφαλίσουμε τη σημαντική βελτίωση των οικονομικών μεγεθών το 1987. Θα ενισχύσουμε έτσι μία σωστή αναπτυξιακή διαδικασία που θα γίνεται όλο και πιο αισθητή τα επόμενα χρόνια. Με αυτόν τον τρόπο και μόνο θα μπορέσουμε να ξεπεράσουμε τη διαρθρωτική κρίση που μαστίζει εδώ και δεκαετίες την ελληνική οικονομία, θα βελτιώσουμε σε μόνιμη και σταθερή βάση το βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού και θα προωθήσουμε την κοινωνική δικαιοσύνη.